

การประเมินผลกองทุนหมู่บ้าน ในเทศบาลตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

An Evaluation of the Village Fund Operation in the Phochai Sub-District Municipality, Mueang District, Nongkhai Province

สิริวงษ์ เอียสกุล
Siriwong Earsakul

บธ.ม (บริหารธุรกิจ) อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการและปัจจัยนำออก ในเทศบาลตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ในเทศบาลตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 400 คนผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านปัจจัยนำออก และด้านกระบวนการ ตามลำดับ ด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ในเทศบาลตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า 1) ปัญหาในการบริหารจัดการ ส่วนมากกลุ่มตัวอย่างกู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้หนี้ เป็นการสะสมหนี้ โยกย้ายหนี้จากเจ้าหนี้รายหนึ่งมาเป็นเจ้าหนี้อีกรายหนึ่ง 2) ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม พบว่า สมาชิกไม่เห็นความสำคัญของการบริหารจัดการร่วมกัน เห็นความจำเป็นแค่ช่วงเวลาที่ต้องเงิน และ 3) ปัญหาเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ไม่มีประสบการณ์ และทักษะในการบริหารจัดการ เช่น การจัดทำบัญชี การบริหารโครงการ การติดตามงานและทักษะด้านการพัฒนา

คำสำคัญ : การประเมินผลการดำเนินงาน / กองทุนหมู่บ้านเทศบาลตำบลโพธิ์ชัย / จังหวัดหนองคาย

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to evaluate the village fund operation in the input, process, and output factors in the Phochai Sub-District Municipality, Mueang district, Nongkhai province, and 2) to examine the problems and obstacles in the village fund operation. The study was a survey research. The sample was 400 people of the village fund committee and members. The results were found as follows: 1) Operating the village fund as a whole was at high level. Considering it by aspect, it was found that the input factor had an evaluation result at high level, followed by the output and process factors respectively. According to the problems and obstacles in the village fund operation in the Phochai Sub-District Municipality, Mueang district, Nongkhai province, it was found as follows: 1) Problem in management. The money borrowed by the sample was for paying their debt – a kind of accumulating the debt from one creditor to another creditor. 2) Problem concerning participation. Members of the village fund did not recognize the participation in management excepting in the period of borrowing some money. 3) Problem concerning the management experience. The village fund committee members had no experience and skill in management such as keeping accounts, project management, follow-up and developmental skill. .

Keywords : Operational Evaluation / Village Fund of the Phochai Sub-District Municipality / Nongkhai Province

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ได้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล รัฐบาลจึงสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับฐานรากของประเทศ โดยให้หมู่บ้าน/ชุมชนเป็นผู้กำหนดขนาดของตนเอง ผ่านกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนให้หมู่บ้าน/ชุมชนมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการคน เงินทุนและทรัพยากรต่างๆ ด้วยตนเอง และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อลงทุนประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน. 2554)

ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นของการดำเนินงานของกองทุนที่ผ่านมา ควรจะได้มีการประเมินผลกองทุนหมู่บ้านเพื่อค้นหาปัจจัยนำเข้า กระบวนการและปัจจัยนำออก ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นรายกองทุน ซึ่งการประเมินดังกล่าวจะต้องเป็นการประเมินเพื่อส่งเสริมการพัฒนากองทุนให้เดินไปสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืน กองทุนจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีการพัฒนากองทุนอย่างถูกต้องตรงทิศทาง ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลขั้นพื้นฐาน เพื่อที่จะทราบว่ากองทุนพัฒนาถึงระดับใดและต้องพัฒนาต่อไปอย่างไร มีจุดไหนที่ต้องเพิ่มเติมปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินศักยภาพของกองทุน โดยใช้หลักของการมีส่วนร่วมและการประเมินผลโครงการพัฒนาเป็นฐานคิดและวิธีดำเนินการในการประเมินผลเพื่อการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้

ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ในการศึกษาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในเทศบาลตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการและเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านมาปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดกับประชาชนและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการและปัจจัยนำออก ในเทศบาลตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ในเทศบาลตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 1,831 ครัวเรือน และกลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงกลุ่มตัวอย่าง

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ที่ค่าความคลาดเคลื่อน .05 ได้ขนาดซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 400 คน โดยทำการศึกษาเฉพาะผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 8 หมู่บ้าน โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล หมู่บ้านละ 50 ตัวอย่าง แบ่งเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 10 ตัวอย่าง จำนวน 80 ราย และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 40 ตัวอย่าง จำนวน 320 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดในการศึกษามาเพื่อถามสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 ราย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทางผู้ศึกษาได้คัดเลือกในการทดลองตอบแบบสอบถามเพื่อหาค่าความเที่ยง (Validity) ซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเนื่องจากผู้ที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาคของแบบสอบถามมีค่า 0.96 โดยได้กำหนดประเด็นคำถามได้ 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเป็นประเด็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความชัดเจนของนโยบาย งบประมาณ และทรัพยากรบริหาร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการวางแผน การเตรียมหน่วยงานและเตรียมทำงาน การอำนวยความสะดวก การประเมินการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน การมีส่วนร่วมของสมาชิก และการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยนำออกเป็น
ข้อคำถามเกี่ยวกับผลความก้าวหน้า ประสิทธิภาพของกองทุน
หมู่บ้าน และความพึงพอใจ

ตอนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการ
บริหารกองทุนหมู่บ้าน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมโดยผู้วิจัยแจ้งหนังสือ
ถึงคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้ง 8 กองทุน เพื่อแจ้งให้ทราบ
ถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาและขอความร่วมมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่ง
การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ
(Percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลมาประมวล และ
วิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน
ในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการและปัจจัยนำออก ในเทศบาล
ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยสรุปผล
ได้ดังนี้

1.1 ผลการประเมินการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน
เกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การประเมินการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับ
ปัจจัยนำเข้า

ปัจจัยนำเข้า	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
1. ด้านความชัดเจนของนโยบาย	3.59	0.40	มาก
2. ด้านงบประมาณ	3.60	0.46	มาก
3. ด้านทรัพยากรบริหาร	3.58	0.47	มาก
รวม	3.59	0.39	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยนำเข้าด้านความชัดเจนของ
นโยบาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านกองทุนหมู่บ้าน
สามารถเป็นแหล่งเงินทุนของคนในชุมชน รองลงมา คือ ท่าน
ได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการประกอบอาชีพ และเป็น

นโยบายที่เน้นให้คนในชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการกองทุน
มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก โดยงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท
มีความเหมาะสม รองลงมา คือ กำหนดกรอบวงเงินกู้รายละ
ไม่เกิน 20,000 บาท มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านทรัพยากรบริหาร
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้
ความสามารถ และมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการเป็น
ที่ปรึกษากองทุน มีผลการประเมินที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ
คณะกรรมการบริหาร มีความเข้าใจนโยบาย และกองทุนหมู่บ้าน
ของท่าน มีวิสัยทัศน์ สำนักงานเพียงพอต่อการให้บริการ
มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

1.2 ผลการประเมินการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน
เกี่ยวกับกระบวนการ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การประเมินการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับ
กระบวนการ

กระบวนการ	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
1. การวางแผน	3.26	0.40	มาก
2. การเตรียมหน่วยงานและ เตรียมทำงาน	3.26	0.58	ปานกลาง
3. การอำนวยความสะดวก	3.35	0.49	ปานกลาง
4. การประเมิน	3.16	0.47	ปานกลาง
5. การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน	3.36	0.47	ปานกลาง
6. การมีส่วนร่วมของสมาชิก	3.29	0.47	ปานกลาง
7. การสนับสนุนจากหน่วยงาน ต่างๆ	3.49	0.33	ปานกลาง
รวม	3.36	0.33	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการประเมิน การดำเนินงาน
กองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับกระบวนการ ประกอบไปด้วยการดำเนิน
7 ด้าน คือ ด้านการวางแผน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมี
การนำระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ มากำหนดเป้าหมายในการวางแผนกองทุนมีผล
การประเมินที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ มีการกำหนด
นโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกองทุน และความ
ต้องการของสมาชิกกองทุนก่อนการวางแผนกองทุน ผลการ
ประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเตรียมหน่วยงานและ

เตรียมทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีการแนะนำวิธีทำธุรกิจแก่ผู้กู้มีผลการประเมินที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ มีการช่วยหาตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตของผู้กู้ และมีการให้ความรู้แก่สมาชิกและคณะกรรมการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการอำนวยความสะดวก โดยการดำเนินการแบ่งหน้าที่กันทำอย่างชัดเจน มีผลการประเมินที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ มีการนำรายได้จากผลการประกอบการของกองทุน และมีการอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร การซื้อวัตถุดิบ การจัดหาตลาดและมีการให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการประเมินผล โดยการรายงานผลการปฏิบัติงาน มีผลการประเมินที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ มีการรายงานสรุปผลการประกอบการ และมีการติดตามเร่งรัดการชำระคืนเงินกู้ยืมของสมาชิกกองทุนได้ครบตามจำนวน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน โดยการจัดทำระเบียบ ข้อบังคับกองทุนไว้อย่างชัดเจน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ให้กับสมาชิกกองทุนเป็นไปตามระเบียบผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง และการยึดกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับกองทุน เป็นหลักในการตัดสินใจสั่งการ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อจัดทำระเบียบข้อบังคับ ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง และกองทุนหมู่บ้านมีโอกาสได้ร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ โดยกองทุนของท่านได้รับบริจาคเงิน วัสดุ และสิ่งของเพื่อสนับสนุนกิจกรรมกองทุน จากประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนมีผลการประเมิน ที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ กองทุนของท่านได้รับบริจาค เงิน วัสดุ และสิ่งของจากเทศบาล เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของกองทุน และกองทุนของท่านได้รับการสนับสนุนในการจัดเวทีชาวบ้านจากหน่วยงานภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

1.3 ผลการประเมินการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับปัจจัยนำออก ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การประเมินการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับปัจจัยนำออก

ปัจจัยนำออก	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านผลความก้าวหน้า	3.60	0.52	มาก
2. ประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้าน	3.59	0.44	มาก
3. ความพึงพอใจต่อกองทุนหมู่บ้าน	3.58	0.45	มาก
รวม	3.59	0.41	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับการประเมิน การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับปัจจัยนำออก ประกอบไปด้วยการดำเนิน 3 ด้าน คือ ด้านความก้าวหน้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่เสี่ยงของกองทุนฯ ตีมากขึ้น ที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ จำนวนทุนสะสมของกองทุน หมู่บ้านเพิ่มขึ้น และจำนวนผู้ได้กู้กระจายอย่างยุติธรรมและกองทุนช่วยให้เกิดกิจการใหม่มากขึ้น ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้าน กองทุนช่วยให้เกิดเครือข่ายการตลาดเพิ่มขึ้นที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ กองทุนช่วยให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ และยอดเงินที่ผู้กู้แต่ละรายได้รับอนุมัติมีความเหมาะสมค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านความพึงพอใจต่อกองทุนหมู่บ้าน ความพึงพอใจต่อผลการประกอบการของกองทุนหมู่บ้าน รองลงมา คือ มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุน และมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุน ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในเทศบาลตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า

2.1 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เกิดจากนโยบายของรัฐบาลที่ให้สมาชิกในชุมชนได้ร่วมกันในการบริหารจัดการเงินในกองทุนร่วมกันภายในหมู่บ้าน โดยประสงค์ให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ แต่ส่วนใหญ่สมาชิกไม่ได้ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านไม่ได้นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ส่วนมากกู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้หนี้ เป็นการสะสมหนี้โยกย้ายหนี้จากเจ้าหนี้รายหนึ่งมาเป็นเจ้าหนี้อีกรายหนึ่ง ทำให้หนี้มากขึ้นแต่ไม่ได้ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ตามนโยบาย

2.2 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน การบริหารจัดการขึ้นอยู่กับการบริหารกองทุน เพียงกลุ่มเดียว การมีส่วนร่วมของสมาชิกไม่ค่อยมีสมาชิกไม่เห็นความสำคัญของการบริหารจัดการร่วมกัน เห็นความจำเป็นแค่ช่วงเวลาที่ตนเองจะกู้ยืมเงิน แต่การบริหารจัดการกลายเป็นภารกิจของคณะกรรมการบริหารกองทุนแต่เพียงกลุ่มเดียว ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการคิด การติดตามตรวจสอบ และการร่วมกันแก้ปัญหา

2.3 ด้านประสบการณ์การบริหารจัดการพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการนั้น คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ไม่มีประสบการณ์และทักษะในการบริหารจัดการเช่นการจัดทำบัญชีการบริหารโครงการติดตามงานและทักษะด้านการพัฒนา

อภิปรายผลการวิจัย

1. การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการและปัจจัยนำออก ในเทศบาลตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ปัจจัยนำเข้า โดยนโยบายแล้วกองทุนหมู่บ้านเป็นเรื่องที่ดี คนในชุมชนเห็นด้วยในด้านนโยบาย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ที่ว่ากองทุนหมู่บ้านดำเนินการ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กรวมถึงครัวเรือน (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. 2544) ซึ่งงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท เป็นงบประมาณแบบให้เปล่า การจัดสรรเงินมักจะมีปัญหามีความเป็นธรรม และการใช้จ่ายงบประมาณมักจะไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนิษา วรรณภีระ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ที่พบว่า ในการอนุมัติเงินกู้ กรรมการกองทุนหมู่บ้านยังขาดความรู้ในระเบียบข้อบังคับและความรู้ในเรื่องการจัดทำบัญชีสมาชิกบางรายนำเงินมาใช้ฟุ่มเฟือยไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย บางรายประสบความล้มเหลวในการนำเงินกู้ยืมมาใช้เพื่อพัฒนาอาชีพ และมีการแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการเป็นที่ปรึกษากองทุนคณะกรรมการบริหาร มีความเข้าใจนโยบาย วัตถุประสงค์และ

เป้าหมายของการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของฐานิศร์ น้อยเพ็ง (2541) ที่ได้ศึกษา “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการบริหารงานพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเวียงชัยบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์” ผลการศึกษาพบว่า ประชากรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากพบว่า ประชากรที่มีการศึกษาสูง เป็นกรรมการโดยการเลือกตั้ง และมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานมากและสอดคล้องกับกลไกในการบริหาร

1.2 ด้านกระบวนการ มีการนำระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งมีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ในการบริหารจัดการกองทุน (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. 2544) กระบวนการบริหารจัดการ ขาดความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการ ซึ่งขาดการอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร การซื้อวัตถุดิบ การจัดตลาดและมีการให้คำปรึกษาด้านต่างๆ แก่สมาชิกอย่างต่อเนื่องและความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการไม่เป็นเอกภาพเช่นการบริหารธุรกิจอื่นๆ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เป็นตัวแทนที่เสียสละเวลาของตนมาช่วยเหลือในการบริหารจัดการกองทุน ซึ่งการติดตามเร่งรัดการชำระคืนเงินกู้ยืมของสมาชิกกองทุนได้ครบตามจำนวน

1.3 ด้านปัจจัยนำออก โดยการบริหารจัดการเงินเพื่อก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ เมื่อรายได้ของสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ก็ทำให้สมาชิกสามารถจ่ายหนี้พร้อมดอกเบี้ยให้แก่กองทุนได้ ก็จะทำให้ทุนสะสมของกองทุนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2545) และสอดคล้องกับงานวิจัยของเมธา สุบิน (2541) ที่ได้ศึกษา “ประสิทธิผลการดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กช.คจ.) : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี” ผลการศึกษาพบว่าประสิทธิผลด้านผลผลิต พบว่าระดับรายได้ของครัวเรือนยากจนมีรายได้เพิ่มขึ้นทุกครัวเรือนทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นเป็นส่วนใหญ่การส่งคืนเงินยืม ก็เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งกองทุนช่วยให้เกิดเครือข่ายการตลาดเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนเมื่อหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้จัดตั้งกองทุนและรับการจัดสรร โอนเงินกองทุนจากการพิจารณาความพร้อมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติแล้วการเรียนรู้เพื่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพร้อมทั้ง “การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ชุมชน” (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. 2545)

การบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้าน ในเทศบาลตำบลโพธิ์ชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ ปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เกิดจากนโยบายของรัฐบาลที่ ให้สมาชิกในชุมชนได้ร่วมกันในการบริหารจัดการเงินในกองทุน ร่วมกันภายในหมู่บ้าน โดยประสงค์ให้เกิดการสร้างงาน สร้าง รายได้ แต่ส่วนใหญ่สมาชิกไม่ได้ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประดิษฐ์ สະเลิศจิรมย์ (2547) ศึกษาเรื่องการประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการ กองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษา ตำบลเมืองยาง กิ่งอำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่ามีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ต้องดำเนินการภายใต้กระบวนการดำเนินงานโครงการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองจะละเลยส่วนหนึ่งส่วนใดไปไม่ได้ เพราะว่ กระบวนการดังกล่าวมีผลต่อความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองการมีส่วนร่วม ของสมาชิกไม่ค่อยมีสมาชิกไม่เห็นความสำคัญของการบริหารจัดการ ร่วมกัน เห็นความจำเป็นแค่ช่วงเวลาที่ตนเองจะกู้ยืมเงิน แต่การบริหารจัดการกลายเป็นภารกิจของคณะกรรมการบริหาร กองทุนแต่เพียงกลุ่มเดียว ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการคิด การติดตามตรวจสอบ และการร่วมกันแก้ปัญหา อีกทั้ง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการพบว่าปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ด้านการบริหารจัดการ นั้น คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ไม่มี ประสิทธิภาพและทักษะในการบริหารจัดการเช่นการจัดทำบัญชี การบริหารโครงการ การติดตามงานและทักษะด้านการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิสนุ พองศรี (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินประสิทธิผลโครงการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร และระนอง มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลและศึกษาปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อประสิทธิผลโครงการ พบว่า การนำนโยบายกองทุน หมู่บ้านไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ทำให้มี ประสิทธิภาพในการดำเนินงานรวมถึงการประเมินผลการดำเนินงาน ของชุมชน การอยู่ร่วมกันของสังคมไทยที่เอื้ออาทรต่อกัน พึ่งพา อาศัยกัน ทำให้กระบวนการในการดำเนินการให้ปฏิบัติตาม กฎระเบียบข้อบังคับของกองทุนมีความหย่อนยาน ซึ่งส่งผล กระทบโดยภาพรวมโดยเฉพาะกองทุนที่มีการบริหารจัดการ แบบเครือญาติ หรือแบบอุปถัมภ์ทำให้หย่อนยานในเรื่องของ

ระเบียบข้อบังคับไปด้วย การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การร่วมกิจกรรมต่างๆ การบริหารจัดการ ซึ่งหาก กระบวนการมีส่วนร่วมข้างต้นมีปัญหา กระบวนการตรวจสอบ ก็จะมีปัญหาด้วย และการสนับสนุนกิจกรรมกองทุน จากประชาชน ในหมู่บ้านและชุมชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของกอง ทุนหมู่บ้านที่สมาชิกเห็นความสำคัญและร่วมกันบริจาคเงิน วัสดุ สิ่งของเพื่อการบริหารจัดการกองทุน แต่การได้รับการสนับสนุน จากหน่วยงานต่างๆ เป็นศักยภาพของคณะกรรมการชุมชน ที่จะประสานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ในด้านต่างๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยพบว่า มีปัญหาในการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้าน เกิดการกั๊กเงินกองทุนหมู่บ้านไม่ได้นำไปใช้ ตามวัตถุประสงค์ของการกู้
2. จากการวิจัยพบปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งขาดการมีส่วนร่วมเป็น เจ้าของ ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีกระบวนการมีส่วนร่วม โดยกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนในหมู่บ้านเห็นว่ากองทุนหมู่บ้านเป็น ของทุกคนจะต้องร่วมกันในการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาติดตามผลการดำเนินงานของกอง ทุนอย่างต่อเนื่อง โดยศึกษาผลการศึกษาคั้งนี้ หรือผลการวิจัย นี้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไป
2. ควรมีการศึกษาเพื่อสร้างตัวชี้วัดความสำเร็จของ การดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อเป็นดัชนีบ่งชี้ความสำเร็จ และเป็นแนวทางในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านให้มีการดำเนิน การสู่ความสำเร็จในระดับที่มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ฐานิสร์ น้อยเพ็ง. (2541). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสภาตำบลในการบริหารงานพัฒนา ชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัด เพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประดิษฐ์ สະเลิศจิรมย์. (2547). การประเมินประสิทธิภาพ การบริหารจัดการโครงการกองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษา ตำบลเมืองยาง กิ่งอำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์.

พิสนุ พงศ์ศรี. (2546). “การประเมินประสิทธิผลโครงการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ชุมพร และระนอง,” วารสารวิธีวิทยาการวิจัย. 1(23) :
1-23.

เมธา สุบิน. (2541). ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามโครงการ
แก้ไขปัญหาคความยากจน (กข.คจ.) : ศึกษาเฉพาะกรณี
อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุนิษา วรณภีระ. (2549). การศึกษาผลการนำนโยบาย
กองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาตำบลเนินเพิ่ม
อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2544).
คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและ
ดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ
: ม.ป.ท.

สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2545).
คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและ
ดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ
: ม.ป.ท.

สำนักงานพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน. (2554). ประมวล
แนวทางการดำเนินงานกองทุนชุมชนตอนกองทุน
หมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). “Determining
sample size for research activities,” *Educational
and Psychological Measurement*. 30(3) ; 608.